

Naše společná přítomnost 2011–2015

JAN VÁVRA

Konference Naše společná přítomnost vstupuje do své druhé pětiletky, není tedy na škodu se poohlédnout zpět a shrnout dosavadní průběh. Jak si jistě mnozí čtenáři všimli, název konference je parafrází slavné zprávy Světové komise pro životní prostředí a rozvoj (tzv. komise Brundtlandové), která vyšla v roce 1987 s titulem Naše společná budoucnost a definovala pojem „udržitelný rozvoj“. Slovo „přítomnost“ v názvu série našich konferencí používáme proto, abychom zdůraznili své přesvědčení, že právě přítomnost je to nejdůležitější, na co je třeba se soustředit. Historie je důležitá z hlediska poučení z minulosti, budoucnost zase musíme předjímat, pokud možno ovšem v praktické rovině (mnohé modely či výzvy nestojí na pevných základech). Hledisko přítomné situace poskytuje úvahám to nejdůležitější – rozměr akce a možnost ovlivnit běh událostí. Konference Naše společná přítomnost si tak klade i ambiciózní cíl propojit vědu s praxí, a to v oblasti politiky, rozhodování a nových přístupů k řešení starých i nových problémů.

První ročník konference proběhl v březnu 2011 na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze a byl organizován týmem tamní Katedry teorie kultury (kulturologie) ve složení Miloslav Lapka, Zdenka Sokolíčková a Jan Vávra. V návaznosti na obor sociální a kulturní ekologie, který byl na katedře rozvíjen, byl zvolen i podtitul konference, jenž zněl Globální výzvy pro kulturní a sociální ekologii. Již ve svém začátku si konference vytkla za cíl fungovat jako prostor pro mezioborový dialog různých (zejména společenských) věd, zabývajících se mnoha aspekty vztahu člověka a životního prostředí. Na prvním ročníku konference vystoupili se svými příspěvky např. Josef Šmajš (MU), Pavel Nováček (UPOL), Eva Cudlínová (JU) nebo Bohuslav Binka (MU).

Úspěch prvního zkušebního ročníku rozhodl o pokračování i v roce dalším. Konference překročila rámec FF UK, k orga-

nizačnímu týmu se přidala Eva Cudlínová z Ekonomické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, pod záštitu této fakulty přestoupili i Miloslav Lapka a Jan Vávra. Zdenka Sokolíčková nadále konferenci připravovala v rámci svého nového pracoviště na Pedagogické fakultě Univerzity Hradec Králové. Podtitul druhého ročníku, který se konal opět na FF UK v Praze v březnu 2012, zněl Měnící se společnost? s odkazem na hlavní otázku konference: dochází k posunu směrem k environmentálně šetrnější společnosti? Oproti prvnímu ročníku, na kterém byly předneseny akademické příspěvky v češtině, doznal druhý ročník několik změn. Tou první byla anglická sekce, ve které vystoupili např. James Sandy Rikoon (University of Missouri), Fritz Reusswig (Potsdam Institute for Climate Impact Research) nebo Hannes Pallang (Tallin University). Druhým osvěžením konference byla panelová diskuze se zástupci environmentálních neziskových organizací a státní správy. Z českých řečníků na konferenci vystoupili např. Jana Dlouhá, Martin Soukup nebo Barbora Půtová (všichni UK).

Od třetího ročníku konference, konaného v Praze v dubnu 2013, je členkou organizačního týmu i Jana Dlouhá, zastupující Centrum pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy v Praze. V souladu s rostoucími ambicemi pořadatelů byla celá konference organizována jako mezinárodní a jednacím jazykem byla pouze angličtina. Téma bylo stanoveno podtitulem konference Současné výzvy střední Evropy, především s ohledem na vztah společnosti a životního prostředí v tomto specifickém geografickém a kulturním regionu. Na konferenci vystoupili řečníci z většiny střeoevropských států, např. Tibor László Csegódi (Szent István University v Maďarsku) nebo Bernhard Schneider (University of Applied Science Joanneum v Rakousku).

Ve čtvrtém roce svého konání se konference poprvé přestěhovala z Prahy, a to do

Českých Budějovic, kde se na Jihočeské univerzitě konala v dubnu 2014 s podtitulem Ekonomický růst v souvislostech a s jasným důrazem na kritickou reflexi sociálního a environmentálního kontextu ekonomického dění. Na konferenci vystoupili mimo jiné Jakub Rákosník (UK), Josef Seják (UJEP), Naďa Johanišová (MU) nebo Marek Loužek (VŠE/UK).

Plánované stěhování čekalo konferenci i v roce 2015, v březnu byla pořádána na Univerzitě Hradec Králové, tentokrát s větším důrazem na kulturní antropologii a transkulturní komunikaci s názvem Různé kultury, jedna příroda. Poprvé byla konference dvoudenní, v prvním dni vystoupili řečníci reagující na call for papers, např. Přemysl Mácha (OU), Hana Horáková (MUP) či Jana Karlová (UHK), v druhém dni přednesli své rozsáhlejší příspěvky dva zvaní řečníci: Thomas Hylland Eriksen (University of Oslo) a Václav Bělohradský. Další novinkou byl velký konferenční večírek s akademickým a hudebním programem.

Po dvouleté pauze se organizační tým opět rozrostl, tentokrát o Doubravku Olšákovou zastupující Ústav pro soudobé dějiny Akademie věd ČR, v.v.i. V rámci putování po pořadatelských institucích se šestý ročník konference vrací do Prahy, kde se bude konat na přelomu března a dubna 2016 opět v prostorách Filozofické fakulty UK. Tematicky se konference bude orientovat především na případové studie provedených a neprovedených zásahů člověka do přírody, což naznačuje podtitul Velké naděje, projekty, omyly – snahy o pochopení a ovládnutí přírody v minulosti a dnes. První den bude věnován českým příspěvkům, druhý den anglickým příspěvkům zahraničních hostů.

V našich krajích není zvykem se příliš chválit, ale dovolím si říci, že série konferencí Naše společná přítomnost dosáhla takového úspěchu, s jakým organizátoři před lety rozhodně nepočítali. Svědčí o tom podle nás tři faktory: účast zajímavých předná-

šejících, návštěvnost a publikace navazují cí na konferenci.

Odvážím se tvrdit, že se organizátorům povedlo na konferencích představit jak renomované odborníky na různé aspekty vztahu člověka a životního prostředí z pohledu společenských věd, tak mladé perspektivní výzkumníky se zajímavými výsledky. Velkou devizou konference je její mnohooborovost (a v některých případech snad i úspěšný interdisciplinární dialog), díky níž se i publikum, zejména z řad studentů, setkává se zcela novými přístupy, které dalece přesahují obory jejich domovských fakult. Specifikou konference je i spolupráce několika akademických pracovišť, která si předávají štafetu, pokud jde o místo pořádání a hlavního organizátora, ale téma a charakter konference je stále kolektivním

dílem, které sleduje kontinuální linku předcházejících konferencí.

S výjimkou třetího ročníku, který byl pořádán celý anglicky, přesáhla návštěvnost konferencí vždy 100 účastníků, což není na akademických akcích úplně obvyklé. Většinu návštěvníků tvořili studenti, následováni akademickými pracovníky, ale častými hosty byli i zástupci státní správy, neziskového sektoru, firem a médií.

Konferenční setkání inspirovala v předchozích letech několik vědeckých publikací, věnovaných životnímu prostředí z pohledu společenských věd. Letošní ročník konference inicioval diskuse o antropologické perspektivě vztahu kultury a přírody, které byly završeny přípravou tohoto tematického čísla časopisu *The Journal of Culture*.

Závěrem bych chtěl jménem organizačního výboru poděkovat všem přednášejícím, návštěvníkům, kolegům a studentům pomáhajícím při realizaci konferencí, partnerům spolupracujícím především na přípravě občerstvení a grafickém zpracování materiálů a vedení všech spolupřátajících institucí. Děkuji vám za podporu a spolupráci a těším se, že se minimálně dalších pět let budeme spolu setkávat na konferencích se značkou Naše společná přítomnost.

Veškeré informace o uplynulých i budoucích ročnících konference, včetně fotografií, abstrakt, prezentací řečníků a odkazů na publikace naleznete na webu www.ecology.org.

Nový seminář na Jihočeské univerzitě: Budějovické ekonomické dny

JAN VÁVRA

Ekonomická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích se vyznačuje velkým zájmem o sociální odpovědnost v podnikání, environmentální aspekty ekonomiky a koncepci udržitelného rozvoje společnosti. Fakulta je např. vůbec první fairtradovou fakultou v České republice a spolupřátá mezioborovou konferenci Naše společná přítomnost. Na jaře 2015 přidala do svého repertoáru další akci obdobného tématu. Symbolicky na Den Země 22. dubna 2015 se konal první ročník semináře Budějovické ekonomické dny s podtitulem Jde to i jinak. Na rozdíl od mnoha akademicky orientovaných konferencí je zaměření tohoto semináře spíše praktické, respektive zvaní jsou především přednášející, jejichž praktické zkušenosti odrážejí alternativní přístupy k ekonomii a ekonomice.

Na prvním ročníku vystoupili čtyři hosté, kteří představili tři projekty, jejichž společným jmenovatelem je právě snaha dělat věci jinak, často s poměrně silným etickým akcentem. Na úvod vystoupil Petr Hanzel, představitel prvního bezobalového obchodu

s potravinami Bezobalu, který sídlí v Praze. V současnosti funguje jako testovací prodejna, v jejímž rámci se provádí výzkum možností prodeje potravin bez zbytečných obalových materiálů.

Druhý příspěvek byl věnován doplňkové měně Sob (tzv. LETS – Local Exchange Trading System), kterou představili zástupci českobudějovické iniciativy Budř soběstačný (Budř-Sob) David Veis a Vilém Janda. V rámci tohoto systému si lidé vyměňují zboží a služby bez použití skutečných peněz, k udávání hodnoty slouží právě Sobi.

Zatímco první dva projekty se vyznačují poměrně silným důrazem na lokální environmentální souvislosti produkce a směny, které jdou ruku v ruce s etickými a sociálními aspekty, poslední přednášející Petr Kindlmann hovořil o naprosto globálním fenoménu kryptoměn, především nejznámějších bitcoinů. Prvotní motivace pro tvorbu a používání kryptoměn byla do velké míry individualistická a politická – mnohdy za nimi stojí snaha být co nejméně závislý na měnách

ovládaných státy, jejich centrálními bankami nebo velkými finančními institucemi.

Na krátká představení řečníků navázala delší diskuse se studenty a akademiky z řad Jihočeské univerzity i se zástupci veřejnosti, které byl tento seminář volně přístupný. Po úspěchu prvního ročníku se již organizátoři připravují na další pokračování semináře. Jako velmi zajímavá témata se nabízejí např. sociální podnikání, lokalizace ekonomiky nebo bioekonomika. Svým zaměřením seminář přesahuje působnost ekonomické vědy, srdečně jsou zvaní zástupci dalších společenských věd (v souvislosti s tímto časopisem je třeba zmínit zejména ekonomickou antropologii), ale i široká veřejnost se zájmem o environmentální, sociální a etické souvislosti ekonomiky a alternativní přístupy z praxe.

Více o semináři, včetně videozáznamu naleznete zde <http://www.ef.jcu.cz/veda-avyzkum/konference-a-souteze-svoc/bed>